

MERE UDDANNELSE, MERE I LØN?

13:25

MONA LARSEN
HELLE SOPHIE BØJE HOULBERG

13:25

MERE UDDANNELSE, MERE I LØN?

MONA LARSEN
HELLE SOPHIE BØJE HOULBERG

KØBENHAVN 2013
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

MERE UDDANNELSE, MERE I LØN?
Afdelingsleder: Lisbeth Pedersen
Afdelingen for beskæftigelse og integration

ISSN: 1396-1810
e-ISBN: 978-87-7119-188-2

Layout: Hedda Bank
Forsidefoto: Colourbox
Netpublikation
Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2013 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.
Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's
publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
1	OM UNDERSØGELSEN	11
	Formål	11
	Data	12
	Metode	16
2	RESULTATER	19
	Hele arbejdsmarkedet	19
	Offentlig sektor	22
	Privat sektor	24
	Offentlig vs. privat sektor	27

BILAG	29
Bilag 1 Antal observationer, timeløn og ansattes karakteristika	30
Bilag 2 Estimationsresultater for standardberegnet timefortjeneste	33
Bilag 3 Figurer og estimationsresultater for fortjeneste pr. præsteret time	36
LITTERATUR	43
SFI-RAPPORTER SIDEN 2012	45

FORORD

I denne rapport præsenterer vi resultaterne fra en undersøgelse af, hvor stor gevinsten – målt som timeløn – er ved at tage en erhvervskompetencegivende uddannelse. Formålet med undersøgelsen er at belyse størrelsen af denne gevinst for en række erhvervskompetencegivende uddannelser – både på arbejdsmarkedet som helhed og på sektorniveau – samt at belyse eventuelle kønsforskelle i denne forbindelse. Undersøgelsen er baseret på registerdata for 2011.

Rapporten er blevet læst og kommenteret af seniorforsker og programleder, Karsten Albæk, SFI.

Undersøgelsen er bestilt og finansieret af LO og gennemført af SFI. Rapporten er udarbejdet af videnskabelig medarbejder Helle Sophie Bøje Houlberg og seniorforsker Mona Larsen, der også har været projektleder på undersøgelsen.

København, september, 2013

AGI CSONKA

RESUMÉ

Mænd tjener mere end kvinder på det danske arbejdsmarked, selvom kvinder har mest uddannelse. Er mere uddannelse ensbetydende med en højere løn? Og er gevinsten ved at tage uddannelse målt i kroner og ører forskellig afhængigt af sektor og køn?

RESULTATER

Rapportens væsentligste resultater er følgende:

- Lønafkastet stiger med stigende uddannelseslængde på hele arbejdsmarkedet, på sektorniveau og for både mænd og kvinder.
- Lønafkastet er typisk større i den private end i den offentlige sektor – forskellen er mest udtalt for mellemlange videregående uddannelser.
- Lønafkastet er større for mænd end for kvinder – kønsforskellen er mest udtalt for mellemlange videregående uddannelser i den private sektor, mens den er relativt ubetydelig for erhvervsfaglige uddannelser.

PERSPEKTIVER

Rapportens resultater tegner samlet set et billede af, at man, hvis man investerer tid i ekstra uddannelse, får en højere løn. Udbyttet af en sådan investering er størst, hvis man er ansat i den private sektor. Mænd får generelt set mere ud af at investere i uddannelse end kvinder. Denne kønsforskel findes dels på arbejdsmarkedet som helhed, dels for især mellemlange, men også for korte og lange videregående uddannelser i den private sektor. I den offentlige sektor er lønafkastet kun lidt større for kvinder end for mænd, og mænd tjener – uanset uddannelsesniveau – alligevel mere end kvinder i denne sektor.

Resultaterne bidrager til at give et mere nuanceret billede af baggrunden for, at kvinder får mindre i løn end mænd på det danske arbejdsmarked. Lønforskellen kan således bl.a. tilskrives, at gevinsten ved at uddanne sig er størst i den private sektor, specielt for mellemlange videregående uddannelser. Især mænd får glæde af det større lønafkast i den private sektor – dette gælder navnlig mænd med mellemlange videregående uddannelser. Kønsforskellen forstærkes af, at mænd er overrepræsenterede i den private sektor samtidig med, at relativt mange kvinder har en mellemlang videregående uddannelse. De fundne køns- og sektorrelaterede forskelle mht. lønafkastet af uddannelse bidrager dermed sammen med det kønsopdelte arbejdsmarked og de to køns forskellige fordeling på uddannelsesniveauer til lønforskellene mellem kvinder og mænd.

De fundne resultater viser, at så længe lønafkastet er større i den private end i den offentlige sektor og større for mænd end for kvinder – især for mellemlange videregående uddannelser – er mere (af samme slags) uddannelse til kvinderne i sig selv næppe tilstrækkeligt til at sikre, at lønforskellene mellem de to køn reduceres nævneværdigt.

Rapportens analyser er en udvidelse i forhold til et tidligere studie gennemført af Lønkommissionen, fordi der også indgår analyser for den private sektor.

Resultaterne i denne rapport er især relevante for politikere, embedsmænd, faglige organisationer og interesseorganisationer, der beskæftiger sig med lønafkast af uddannelse og ligelønsproblematikken.

GRUNDLAG

- Undersøgelsen bygger på registerdata for 2011 fra Danmarks Statistik.
- Datamaterialet omfatter lønmodtagere på hele arbejdsmarkedet, bortset fra ansatte med gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, ansatte i landbrug og fiskeri og ansatte på private virksomheder med mindre end 10 fuldtidsbeskæftigede.
- Datamaterialet er afgrænset til ansatte i alderen 25-59 år.
- Personer med flere ansættelsesforhold i løbet af året indgår flere gange i datamaterialet.
- Analyserne af sammenhængen mellem uddannelsesniveau og lønafkast er baseret på lineær regression.

OM UNDERSØGELSEN

I dette afsnit beskriver vi først undersøgelsens formål. Dernæst beskriver vi de data og den metode, vi anvender.

FORMÅL

Ifølge teorien om human kapital skal uddannelse betragtes som en investering. Hvis man investerer tid i ekstra uddannelse, får man skabt mere human kapital, som giver et afkast i form af højere løn resten af livet. På det danske arbejdsmarked tjener mænd mere end kvinder, selvom kvinder har mest uddannelse. Med det formål at få et nærmere indblik i baggrunden for lønforskellene mellem de to køn og herunder betydningen af, at kvinder især er beskæftiget i den offentlige sektor, mens flertallet af mænd arbejder i den private sektor, undersøger vi følgende:

- I hvor høj grad medfører højere uddannelse et større lønafkast?
- Er der forskel på størrelsen af afkastet af uddannelse i hhv. den offentlige og den private sektor?
- Er afkastet ens for de to køn?

Resultaterne kan danne udgangspunkt for en diskussion af, om og i givet fald hvordan mere uddannelse kan bidrage til at reducere lønforskellene mellem kvinder og mænd.

Undersøgelsen består af tre dele. I den første del analyserer vi lønafkastet på hele arbejdsmarkedet, mens vi i den anden og tredje del undersøger lønafkastet i hhv. den offentlige og den private sektor. I hver delanalyse sammenligner vi desuden lønafkastet for mænd og kvinder.

DATA

I undersøgelsen anvender vi registeroplysninger for året 2011 fra Danmarks Statistik. Fra registrene får vi oplysninger om løn, ansættelsesforhold og individkarakteristika.

Vi har udvalgt analysepopulationen med udgangspunkt i Danmarks Statistiks lønregister. Lønregisteret omfatter samtlige lønmodtagere, der er ansat i en virksomhed med mindst 10 fuldtidsbeskæftigede i den private sektor, bortset fra lønmodtagere inden for landbrug og fiskeri. Registeret omfatter derudover også lønmodtagere i den offentlige sektor, bortset fra vederlagslønnede, særligt aflønnede, værnepligtige, ph.d.-studerende, visse timelærere og studentermedhjælpere.

Registeret er afgrænset til lønmodtagere med ansættelsesforhold, der har et vist timeomfang. Det vil her sige ansættelsesforhold af mindst en måneds varighed med en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på mere en 8 timer. Registeret omfatter desuden kun ansættelser på normale vilkår.

Statistikenheden i registeret er det enkelte ansættelsesforhold. Et ansættelsesforhold er defineret som en ansat hos en bestemt arbejdsgiver på et bestemt arbejdssted med en bestemt arbejdsfunktion. Denne definition af statistikenheden indebærer, at personer med flere ansættelsesforhold i løbet af 2011 indgår flere gange i datamaterialet.

Til analyserne i denne rapport har vi dannet et datasæt for 2011 med udgangspunkt i samtlige ansættelsesforhold, der indgår i lønstatistikens register.¹ Derefter har vi koblet oplysninger om personforhold på hvert ansættelsesforhold. I forlængelse heraf har vi afgrænset datasættet til kun at omfatte personer i alderen 25-59 år. Aldersafgrænsningen er valgt for så vidt som muligt at frasortere studerende og efterlønsmodtagere. Desuden frasorterer vi ansættelsesforhold, hvor personen ikke er

1. Det dannede datasæt svarer til datasættet anvendt i Larsen og Houlberg (2013) for 2011.

bosat i Danmark i starten og slutningen af året. Denne frasortering sikrer, at vi har oplysninger for alle personer om de forklarende variabler. Til slut frasorterer vi ansættelsesforhold med meget små (under 70 kr.) eller meget store timelønninger (10.000 kr. eller derover) for at undgå, at ekstreme lønninger påvirker resultaterne i den ene eller anden retning.

Vores datamateriale består dermed samlet set af personer i alderen 25-59 år, der er bosat i Danmark både i starten og i slutningen af året. Nogle af disse personer indgår i data med flere ansættelser.

KATEGORISERING AF UDDANNELSE

Vi bruger oplysninger om den enkeltes højeste fuldførte uddannelsesniveau som mål for lønmodtagernes uddannelse. Disse oplysninger får vi fra Danmarks Statistiks Uddannelsesregister.

Vi har her valgt at fokusere på lønafkastet af erhvervskompetencegivende uddannelse sammenlignet med afkastet for personer uden uddannelse. Dette indebærer, at vi frasorterer personer, der har en gymnasial uddannelse² som højeste fuldførte registrerede uddannelsesniveau.³

Vi opdeler de tilbageværende uddannelser i seks kategorier:

- Grundskole/folkeskole og uoplyst uddannelsesniveau (ingen uddannelse)
- Erhvervsfaglig uddannelse (Eudd)
- Kort videregående uddannelse (KVU)
- Mellemlang videregående uddannelse (MVU)
- Lang videregående uddannelse (LVU)
- Forsker- og lægeuddannelse⁴ (ph.d. og læge).

2. Gymnasial uddannelse omfatter her alment gymnasium, HF, studenterkurser, højere handelseksamen (HHX) og højere teknisk eksamen (HTX). Før frasorteringen udgjorde personer med gymnasial uddannelse knap 6 pct. af de ansatte i det anvendte datamateriale.

3. Frasorteringen af personer med gymnasial uddannelse er bl.a. foretaget, fordi der tale om en relativt heterogen kategori, der fx både omfatter personer, der arbejder som ufaglært, og personer, der næsten har færdiggjort en uddannelse, men som springer fra og får et job, hvor det, der er lært på studiet, udnyttes. I forlængelse heraf kan man argumentere for, at der især for personer med denne uddannelseskategori er et registreringsproblem, når det gælder uddannelseslængde. Det skyldes – ud over den forømtalte heterogenitet – at personer, der efter at have taget en gymnasial uddannelse bliver uddannet i det militære system eller tager privatfinansieret uddannelse, fx som bankrådgiver, pilot eller flyleder, ikke har registreret den korrekte uddannelseslængde.

4. Lægeuddannelsen er slået sammen med forskeruddannelsen, fordi den er længere end en normal lang videregående uddannelse.

De uddannelseskategorier, som vi inkluderer i analyserne, repræsenterer dermed forskelle mht. uddannelseslængde. I parentes har vi angivet de betegnelser for uddannelseskategorierne, som vi anvender i det følgende i forbindelse med afrapporteringen af resultaterne.

Uddannelsesretningen spiller også en rolle for lønafkastet. Med en mellemlang videregående uddannelse som eksempel kan nævnes, at personer med en pædagogisk eller en sundhedsuddannelse i gennemsnit tjener betydeligt mindre end personer med en teknisk eller en naturvidenskabelig uddannelse (Danmarks Statistik, 2013). Vi inkluderer imidlertid ikke oplysninger om uddannelsesretning i analyserne. Resultaterne af lønafkastet af en given uddannelseskategori dækker således over, at forskellige uddannelser med samme længde kan have forskellige lønafkast.

Antal observationer anvendt i analyserne pr. uddannelseskategori i alt og opdelt på sektorer og køn fremgår af bilagstabel B1.1 i bilaget.

TIMELØN

Vi baserer beregningerne af lønafkastet på oplysninger om timeløn. En timeløn er en omkostning for arbejdsgiveren og en indtægt for lønmodtageren. I denne rapport fokuserer vi på løn som en indtægt. I bilag medtager vi dog resultater, hvor lønnen er opgjort som en omkostning.

Vores mål for løn som indtægt er standardberegnet timefortjeneste, der ifølge Danmarks Statistik (2011, s. 39) er det fortjenestebegreb, der kommer tættest på det, der er aftalt mellem arbejdsgiver og lønmodtager. Den standardberegnete timefortjeneste er således en opgørelse af, hvad en lønmodtager har fået i løn pr. time, lønmodtageren har aftalt at arbejde, uanset hvor mange dage lønmodtageren er syg eller arbejder ud over det, som er aftalt. Det vil sige, at den standardberegnete timefortjeneste er uafhængig af omfanget af fravær.

I standardfortjenesten indgår ifølge Danmarks Statistik (2011, s. 31) følgende lønelementer:

- Grund-, kvalifikations- og funktionsløn mv., inkl. bruttotrækordning⁵
- Personalegoder (fri bil, fri kost og logi)

5. Bruttotrækordning er i lønstatistikken udtryk for, at en lønmodtager genforhandler en tidligere indgået aftale med arbejdsgiveren og i den ny aftale får en ændret vederlags sammensætning, således at der fremtidigt er en mindre andel af kontantløn og en større andel personalegoder.

- Pension (pensionsbidrag, kapital-/ratepension, gruppelevspræmie, ATP mv.)
- Uregelmæssige betalinger (bonus/engangsvederlag, gratiale, udbetaling af 6. ferieuge mv.)
- Ferie- og sønehelligdagsbetalinger
- Genebetalinger (aften-/nattillæg, nattevagt, weekendtillæg, svejsetillæg, snetillæg)
- Særlig feriegodtgørelse.

Genebetalinger er et tillæg til lønnen, der kompenserer for særligt ubekvemme forhold ved et arbejde. Det kan diskuteres om genebetalinger er relevante i en sammenligning med andre lønmodtageres lønninger. Vi har valgt at udelade genebetalinger i denne undersøgelse.⁶

For at opnå en timeløn skal standardfortjenesten divideres med et timetal. Timetallet er i denne sammenhæng ikke defineret entydigt, men afhænger af, hvordan størrelsen af den enkelte lønkomponent hænger sammen med de forskelligartede typer af timer. Grund-, kvalifikations- og funktionsløn mv. sættes således fx i forhold til betalte timer, bortset fra fraværs- og overarbejdstimer, mens personalegoder og uregelmæssige betalinger divideres med betalte timer, ekskl. overarbejdstimer. For nærmere beskrivelse af denne standardisering, se Danmarks Statistik (2011, s. 32-33).

I bilaget medtager vi som nævnt resultater, hvor lønnen er opgjort som en omkostning for arbejdsgiveren. Til dette formål anvender vi lønbegrebet fortjenesten pr. præsteret time. Det skal bemærkes, at det anvendte mål for fortjeneste ikke indeholder alle arbejdsgiverens omkostninger, men kun de omkostninger, der udgør en indtægt for lønmodtageren (Danmarks Statistik, 2011, s. 12). Dette indebærer, at refusioner til arbejdsgiveren i forbindelse med medarbejders fravær under fx sygdom og barsel ikke er modregnet i fortjenesten (Danmarks Statistik, 2011, s. 39).

Det anvendte mål for fortjenesten indeholder – ud over de lønelementer, som indgår i standardfortjenesten – også overtids- og fraværsbetaling.⁷ Fortjenesten sættes i forhold til antallet af præsterede timer,

6. På dette punkt adskiller den opgjorte standardberegnete timefortjeneste sig fra det tilsvarende lønbegreb anvendt i Larsen & Houlberg (2013).

7. Som i opgørelsen af standardfortjenesten udelader vi også genebetalinger i opgørelsen af fortjenesten. Dermed adskiller opgørelsen af fortjenesten pr. præsteret time sig også fra opgørelsen af det tilsvarende lønbegreb anvendt i Larsen & Houlberg (2013).

dvs. det antal timer, lønmodtageren reelt har arbejdet for at opnå en timeløn. Fortjenesten pr. præsteret time er således afhængig af omfanget af fravær.

Den gennemsnitlige timeløn opgjort for de to lønbegreber er vist i bilagstabel B1.2 i bilag 1 for hver uddannelseskategori for hele arbejdsmarkedet og særskilt for sektorer og køn.

Ved at anvende timeløn som mål for lønafkastet belyser vi lønafkastet for én times arbejde. Vi tager ikke højde for antal arbejdstimer fx pr. uge eller over livsforløbet. Beregningerne siger dermed ikke direkte noget om hverken det årlige lønafkast eller afkastet over livsforløbet.

METODE

Vi gennemfører analyserne af lønafkastet af uddannelse for alle og særskilt for køn for hele arbejdsmarkedet, for den offentlige sektor og for den private sektor. Den metode, som vi anvender til at beregne lønafkastet, svarer gennemgående til den fremgangsmåde, der er anvendt i Lønkommissionens analyser heraf for den offentlige sektor, se Lønkommissionen (2010) og Ibsen & Westergård-Nielsen (2010).⁸

Vi bruger mindste kvadraters metode, også kaldet OLS ("ordinary least squares"), eller lineær regression til at estimere de relative lønafkast af uddannelse. I løn estimationen indsætter vi de enkelte uddannelseskategorier som forklarende variabler med personer uden uddannelse som referencekategori. I de sektor- og kønsopdelte analyser udgør ikke-uddannede i den pågældende sektor/af det pågældende køn referencekategorien. Valget af referencekategori indebærer, at estimatet for de enkelte uddannelseskategorier angiver, hvor meget en lønmodtager med den pågældende uddannelse tjener i forhold til en person uden uddannelse, dvs. at vi beregner det ekstra afkast, man opnår ved at tage uddannelse. Det estimerede uddannelsesafkast afhænger således dels af de ikke-uddannedes løn, dels af lønniveauet for den undersøgte uddannelseskategori. Hvis fx afkastet af en given uddannelse i en given sektor er rela-

8. Imidlertid er resultaterne i denne rapport ikke direkte sammenlignelige med Lønkommissionens resultater. Det skyldes for det første forskelle mht. afgrænsningen af data og uddannelseskategorier samt opgørelsen af lønbegreber. For det andet foretager vi en omregning af de estimerede koefficienter for at få en præcis opgørelse af den procentvise forskel i lønafkastet for forskellige uddannelseskategorier, se beskrivelsen heraf i slutningen af kapitlet. Denne omregning er ikke foretaget i forbindelse med Lønkommissionens analyser.

tivt lavt, kan det derfor enten skyldes, at lønniveauet for personer uden uddannelse er relativt højt i den pågældende sektor, eller at lønniveauet for den pågældende uddannelse er relativt lavt.

Den afhængige variabel i analyserne er logaritmen til timelønnen.⁹ Vi kontrollerer for en række forklarende variabler for dermed at tage højde for en række forhold, der – ligesom uddannelse – har betydning for en persons lønniveau. Vi afgrænser os her til variabler, der findes oplysninger om i registrene. Dette indebærer, at vi fx ikke tager højde for uobserverede forhold som fx evner og motivation.

Vi kontrollerer for erhvervs erfaring i analyserne. For at tage højde for, at betydningen af denne variabel er aftagende med stigende erhvervs erfaring, medtager vi også den kvadrerede erhvervs erfaring som forklarende variabel. Derudover kontrollerer vi for køn og for, om personen bor i hovedstadsområdet eller i provinsen. Endelig tager vi højde for sektor (opdelt på privat, statslig og kommunal/regional) i analyserne for hele arbejdsmarkedet.¹⁰ Af bilagstabel B1.3 i bilag 1 fremgår det, hvordan lønmodtagerne i de enkelte analyser fordeler sig på de forklarende variabler.

For hele arbejdsmarkedet estimerer vi følgende lønligning:

$$\begin{aligned} \ln W = C + \beta_1 \text{erhvervs erfaring} + \beta_2 \text{erhvervs erfaring}^2 \\ + \beta_3 \text{kvinde} + \beta_4 \text{hovedstad} + \beta_5 \text{erhvervs faglig} \\ + \beta_6 \text{KVU} + \beta_7 \text{MVU} + \beta_8 \text{LVU} + \beta_9 \text{ph. d. og læge} \\ + \beta_{10} \text{sektor} \end{aligned}$$

I de sektoropdelte analyser estimerer vi den tilsvarende lønligning, dog eksklusiv sektorvariablen.

Den afhængige variabel er som nævnt logaritmen til timelønnen. Dette indebærer, at koefficienterne fra løn estimationen kun er et tilnær-

9. Det er standard i lønanalyser at anvende logaritmen til lønnen for at opfylde forudsætningen om en normalfordelt funktionsform. Den statistiske fordel herved er, at lønninger, som er meget høje i forhold til gennemsnittet, kommer til at vægte mindre i analysen.

10. De inkluderede forklarende variabler svarer til de variabler, der indgår i Lønkommissionens analyser, se Lønkommissionen (2010) og Ibsen & Westergård-Nielsen (2010). Man kan diskutere, om fx erhvervs erfaring betyder noget forskelligt for de enkelte uddannelseskategorier. Dette tager vi ikke højde for i de gennemførte analyser.

met mål for den faktiske forskel i lønafkastet for de enkelte uddannelseskategorier. For at få en præcis opgørelse af den faktiske forskel mellem størrelsen af lønafkastet målt i procent mellem personer uden uddannelse og personer med en given erhvervskompetencegivende uddannelse, foretager vi følgende omregning:

$$\text{Lønafkast for uddannelse}_i \text{ (i procent)} = 100 * [e^{\beta_i} - 1]$$

Hvor β_i er koefficienten for uddannelseskategori i fra lønestimationen, og e^{β_i} er eksponentialfunktionen heraf. Vores præsentation af resultaterne i kapitel 2 bygger på disse omregnede værdier.

RESULTATER

I det følgende gennemgår vi resultaterne af analyserne af lønafkastet af uddannelse. Lønafkastet er udtryk for den gevinst – målt som timeløn – man opnår ved at tage en erhvervskompetencegivende uddannelse. Vi viser resultaterne for hele arbejdsmarkedet og særskilt for hhv. den offentlige og den private sektor. Til slut i kapitlet sammenligner vi resultaterne for de to sektorer. Vi præsenterer resultater for alle og særskilt for mænd og kvinder. Resultaterne i kapitlet er baseret på den standardberegnete timefortjeneste, ekskl. genebetalinger. De tilsvarende resultater for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetalinger) fremgår af bilag 3.

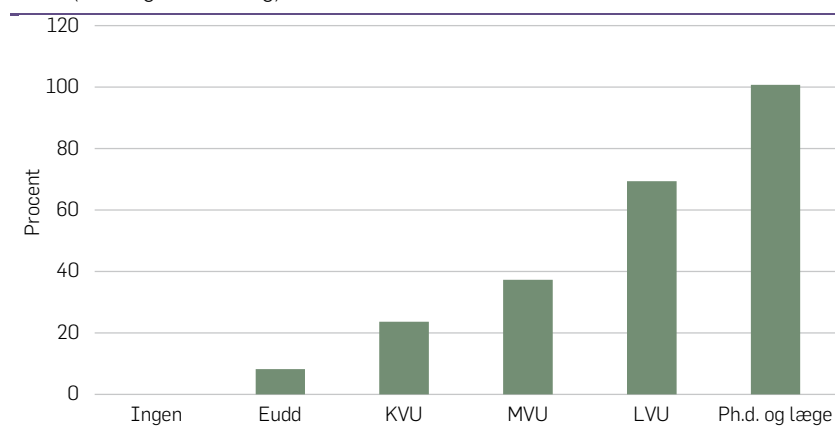
HELE ARBEJDSMARKEDET

Vi lægger ud med at analysere lønafkastet for hele arbejdsmarkedet, se figur 2.1. De bagvedliggende estimationsresultater fremgår af bilagstabel B2.1 i bilag 2. Vi finder som forventet, at lønafkastet stiger med uddannelseslængden. Dette indebærer, at en person med en erhvervsfaglig uddannelse tjener 8 pct. mere end en person uden uddannelse, en person med en kort videregående uddannelse tjener knap 25 pct. mere, en per-

son med en mellemlang videregående uddannelse tjener knap 40 pct. mere, en person med en lang videregående uddannelse tjener knap 70 pct. mere, mens en person med en ph.d.-grad eller en lægeuddannelse tjener ca. 100 pct. mere. Med andre ord er lønafkastet for en times arbejde dobbelt så stort for personer med en ph.d.-grad eller en lægeuddannelse sammenlignet med afkastet for personer uden uddannelse. Det er i denne forbindelse værd at bemærke, at relativt få personer på arbejdsmarkedet som helhed har en ph.d.-grad eller en lægeuddannelse, mens relativt mange har enten en erhvervsfaglig eller en mellemlang videregående uddannelse, se bilagstabel B1.3 i bilag 1.

FIGUR 2.1

Lønafkast pr. uddannelseskategori på hele arbejdsmarkedet set i forhold til lønnen for ansatte uden uddannelse, 2011. Opgjort for standardberegnet timefortjente (ekskl. genebetaling). Procent.

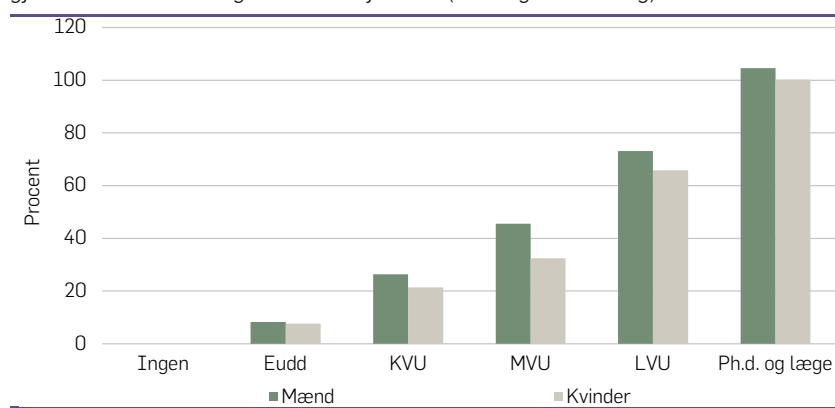
For at undersøge om afkastet af uddannelse varierer på tværs af køn, estimerer vi lønafkastet særskilt for mænd og kvinder. Når vi udregner de kønsopdelte lønafkast, sætter vi kvindens/mandens løn i forhold til en ikke-uddannet kvindes/mands løn. Det skal som udgangspunkt bemærkes, at ikke-uddannede mænd tjener mere end ikke-uddannede kvinder, nemlig 199 kr. vs. 172 kr., se bilagstabel B1.2 i bilag 1. Resultaterne af analyserne fremgår af figur 2.2.

Det generelle billede for arbejdsmarkedet som helhed er, at lønafkastet af uddannelse er større for mænd end for kvinder. Mænds større afkast er mest udtalt for mellemlange videregående uddannelser. Her er

forskellen på 13 procentpoint. Den relative store forskel for denne uddannelseskategori er bemærkelsesværdig set i lyset af, at relativt mange kvinder har en mellemlang videregående uddannelse, se bilagstabel B1.3 i bilag 1. Forskellen er på 4-7 procentpoint for korte og lange videregående uddannelser samt for ph.d. og lægeuddannelsen, mens den er på mindre end 1 procentpoint for erhvervsfaglige uddannelser. Kønsforskellen mht. lønafkastet for den relative store gruppe af både mænd og kvinder med en erhvervsfaglig uddannelse er således relativt begrænset, se bilagstabel B1.3 i bilag 1.

FIGUR 2.2

Lønafkast pr. uddannelseskategori på hele arbejdsmarkedet, særskilt for mænd og kvinder, set i forhold til lønnen for mænd/kvinder uden uddannelse, 2011. Opgjort for standardberegnet timefortjeneste (ekskl. genebetaling). Procent.

Mænd uden uddannelse udgør som anført sammenligningsgruppen i estimationerne for mænd, mens kvinder uden uddannelse danner sammenligningsgruppen i estimationerne for kvinder. Når vi kobler ovenstående resultater med det faktum, at ikke-uddannede mænd som nævnt tjener mere end ikke-uddannede kvinder, tegner der sig derfor et billede af, at kønsforskelle mht. lønafkastet af uddannelse – især når det gælder mellemlange videregående uddannelser – bidrager til, at mænd tjener mere end kvinder.

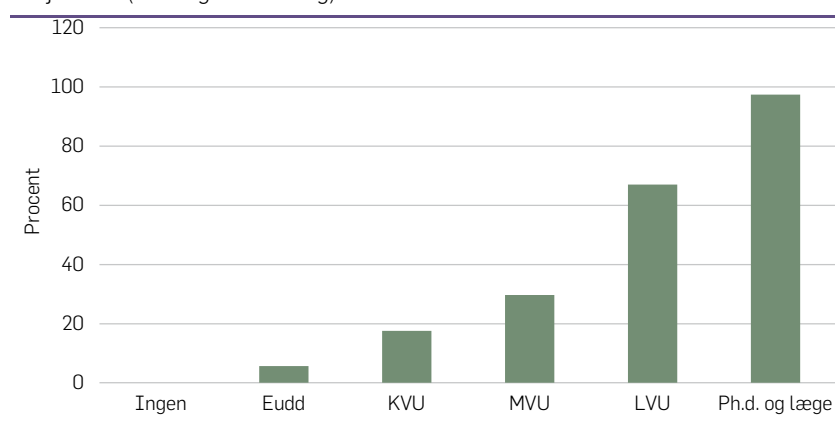
OFFENTLIG SEKTOR

I dette afsnit skitserer vi estimationsresultaterne for den offentlige sektor. De bagvedliggende estimationsresultater fremgår af bilagstabel B2.2 i bilag 2.

Vi belyser først lønafkastet for alle i den offentlige sektor, hvor offentligt ansatte uden uddannelse udgør sammenligningsgruppen. Resultaterne er vist i figur 2.3. Vi finder i lighed med resultaterne for hele arbejdsmarkedet, at lønafkastet stiger med stigende uddannelseslængde. Lønafkastet blandt offentligt ansatte er således på 6 pct. for erhvervsfaglige uddannelser, på knap 20 pct. for korte videregående uddannelser, på 30 pct. for mellemlange videregående uddannelser, på knap 70 pct. for lange videregående uddannelser og på næsten 100 pct. for ph.d.- og lægeuddannelserne. Det er også her værd at bemærke, at relativt få offentligt ansatte har en ph.d. eller en lægeuddannelse, mens relativt mange har en mellemlang videregående eller en erhvervsfaglig uddannelse.

FIGUR 2.3

Lønafkast pr. uddannelseskategori i den offentlige sektor set i forhold til lønnen for offentligt ansatte uden uddannelse, 2011. Opgjort for standardberegnet timefortjeneste (ekskl. genebetaling). Procent.

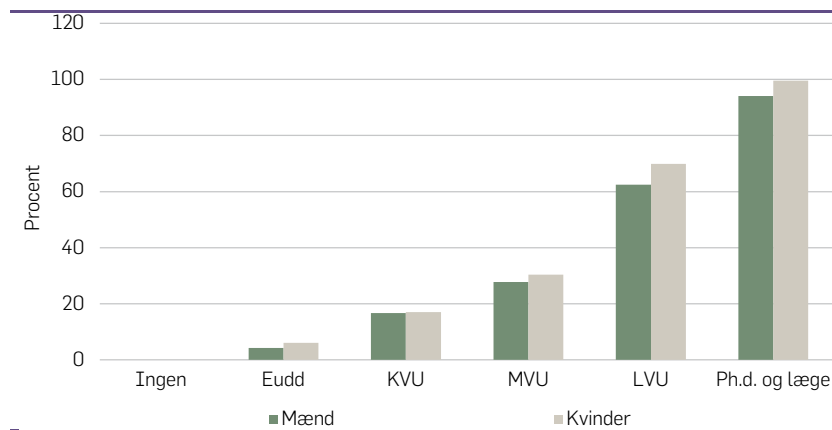
Vi ser også på, i hvilket omfang lønafkastet varierer for mænd og kvinder i den offentlige sektor. I denne sammenhæng udgør ikke-uddannede offentligt ansatte mænd sammenligningsgruppen for mændene, mens ikke-uddannede offentligt ansatte kvinder udgør sammenligningsgruppen for

kvinderne. Ligesom det er tilfældet på arbejdsmarkedet som helhed, tjener ikke-uddannede mænd mere end ikke-uddannede kvinder i den offentlige sektor. Mændenes beregnede timeløn er således på 188 kr. mod 165 kr. for kvindernes vedkommende, se bilagstabel B1.2 i bilag 1. Resultaterne for de offentligt ansatte mænd og kvinder fremgår af figur 2.4.

Den offentlige sektor adskiller sig fra arbejdsmarkedet som helhed ved, at kønsforskellene her er til kvindernes fordel. Forskellen er størst for personer med en lang videregående uddannelse, en ph.d. eller en lægeuddannelse, hvor lønafkastet for kvinder er 6-7 procentpoint større end for mænd. Forskellen er på 2-3 procentpoint for erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser, mens den er tæt på 0 for korte videregående uddannelser. Med andre ord er kvindernes større lønafkast relativt begrænset i de grupper, hvor vi finder relativt flest offentligt ansatte, nemlig blandt ansatte med en erhvervsfaglig eller mellemlang videregående uddannelse. Dertil kommer, at de ikke-uddannede mænd som nævnt tjener mere end de ikke-uddannede kvinder i den offentlige sektor, dvs. at et større lønafkast for kvinderne ikke er ensbetydende med en større timeløn.

FIGUR 2.4

Lønafkast pr. uddannelseskategori i den offentlige sektor, særskilt for mænd og kvinder, set i forhold til lønnen for offentligt ansatte mænd/kvinder uden uddannelse, 2011. Opgjort for standardberegnet timefortjeneste (ekskl. genebetaling). Procent.

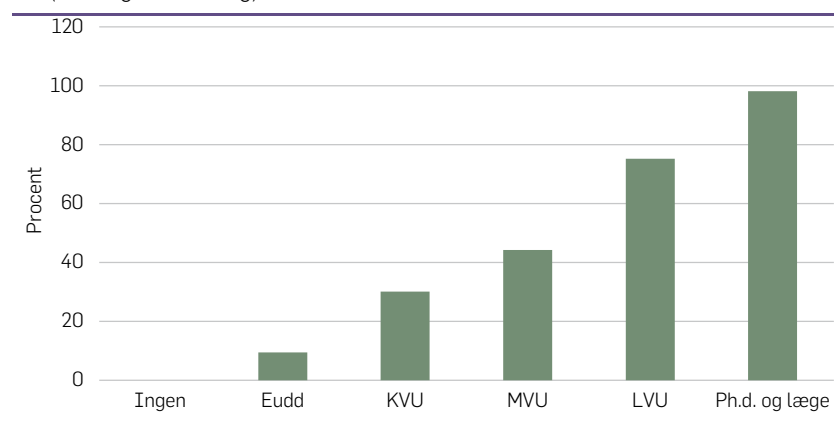
PRIVAT SEKTOR

I dette afsnit ser vi på lønafkastet i den private sektor. De bagvedliggende estimationsresultater fremgår af bilagstabel B2.3 i bilag 2.

Estimationsresultaterne for alle i den private sektor, hvor privatansatte uden uddannelse udgør sammenligningsgruppen, fremgår af figur 2.5. Igen finder vi, at lønafkastet stiger med stigende uddannelseslængde. Afkastet er således størst for ph.d. og lægeuddannelsen, nemlig på knap 100 pct. Derefter følger en lang videregående uddannelse med 75 pct., en mellemlang videregående uddannelse med godt 40 pct., en kort videregående uddannelse med 30 pct. og en erhvervsfaglig uddannelse med 9 pct. Lønafkastet i den private sektor er således mindst i den uddannelseskategori, hvor relativt flest af de privatansatte befinder sig, se bilagstabel B1.3 i bilag 1.

FIGUR 2.5

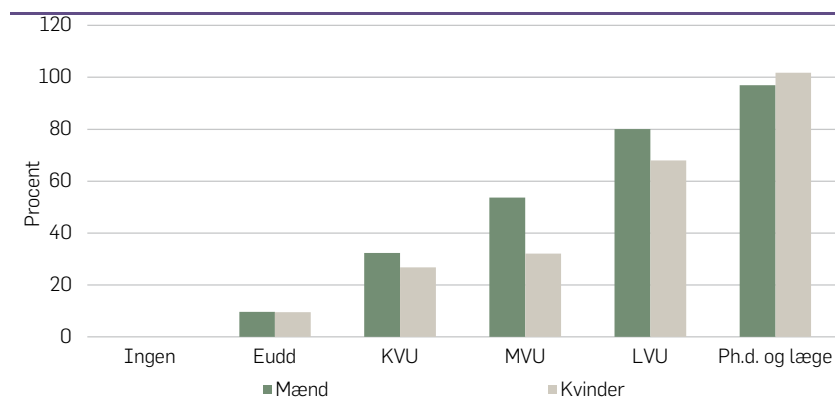
Lønafkast pr. uddannelseskategori i den private sektor set i forhold til lønnen for privatansatte uden uddannelse, 2011. Opgjort for standardberegnet timefortjeneste (ekskl. genebetaling). Procent.

Vi sammenligner også her lønafkastet for hhv. kvinder og mænd i den private sektor baseret på estimationer, hvor ikke-uddannede privatansatte kvinder/mænd udgør sammenligningsgruppen. Det skal indledningsvist bemærkes, at ikke-uddannede privatansatte mænd har en beregnet time-løn på 203 kr. mod 181 kr. for de ikke-uddannede kvinder i denne sektor, se bilagstabel B1.2 i bilag 1. Resultaterne fremgår af figur 2.6.

FIGUR 2.6

Lønafkast pr. uddannelseskategori i den private sektor, særskilt for mænd og kvinder, set i forhold til lønnen for privatansatte mænd/kvinder uden uddannelse, 2011. Opgjort for standardberegnet timefortjeneste (ekskl. genebetaling). Procent.

For ph.d. og lægeuddannelse gælder, at kvinder får et lidt større lønafkast end mænd, nemlig 5 procentpoint større. Lønafkastet for erhvervsfaglig uddannelse er af samme størrelsesorden for de to køn, mens mænd får et større lønafkast end kvinder for de resterende uddannelseskategorier. Kønsforskellen er særlig udtalt for mellemlange videregående uddannelser, hvor lønafkastet er 22 procentpoint større for mænd end for kvinder. For lange videregående uddannelser er forskellen på 12 procentpoint, mens den for korte videregående uddannelser er på 6 procentpoint. Kønsforskellene i den private sektor forstærkes af, at ikke-uddannede mænd som nævnt tjener mere end ikke-uddannede kvinder. Det skal dog samtidig nævnes, at en erhvervsfaglig uddannelse udgør den relativt største uddannelseskategori blandt både mænd og kvinder i denne sektor, mens grupperne af både kvinder og mænd med en mellemlang videregående uddannelse er mindre, se bilagstabel B1.3 i bilag 1.

Resultaterne for den private sektor tegner et billede af, at mænds højere løn i denne sektor bl.a. hænger sammen med, at mænd får et større lønafkast af en kort, en mellemlang og en lang videregående uddannelse end kvinder.

OFFENTLIG VS. PRIVAT SEKTOR

I dette afsnit sammenligner vi lønafkastet i de to sektorer – dels for alle, dels særskilt for mænd og kvinder.

Sammenligner vi lønafkastet af uddannelse i forhold til en ikke-uddannet person i hhv. den offentlige og den private sektor, se figur 2.3 og figur 2.5, finder vi, at afkastet gennemgående er større i den private sektor. Undtagelsen er ph.d. og lægeuddannelsen, hvor afkastet er stort set det samme. Den mest markante forskel finder vi for mellemlange videregående uddannelser, hvor lønafkastet er 15 procentpoint større i den private end i den offentlige sektor. For korte videregående uddannelser er forskellen på 12 procentpoint, mens den er på hhv. 8 og 4 procentpoint for lange videregående og erhvervsfaglige uddannelser. Det større lønafkast blandt privatansatte understreges af, at ikke-uddannede ansatte i den private sektor får en højere beregnet timeløn end ikke-uddannede offentligt ansatte, nemlig 195 kr. vs. 172 kr., se bilagstabel B1.2 i bilag 1. Dertil kommer, at relativt mange offentligt ansatte som nævnt har en mellemlang videregående uddannelse.

Til slut sammenligner vi lønafkastet i den offentlige sektor med afkastet i den private sektor for hhv. mænd og kvinder, se figur 2.4 og figur 2.6. Som udgangspunkt skal nævnes, at den beregnede timeløn for ikke-uddannede er større i den private end i den offentlige sektor for både mænd (203 kr. vs. 188 kr.) og kvinder (181 kr. vs. 165 kr.), se bilagstabel B1.2 i bilag 1.

Det generelle billede er, at sektorforskellene – set i forhold til mænd/kvinder uden uddannelse i de respektive sektorer – er størst for mænd. For mænd gælder endvidere, at lønafkastet er størst i den private sektor for alle uddannelseskategorier. Sektorforskellen for mænd er særligt udtalt for mellemlange videregående uddannelser, hvor lønafkastet er 27 procentpoint større i den private end i den offentlige sektor. De tilsvarende forskelle for mænd med en kort eller en lang videregående uddannelse er på 16-18 procentpoint. For mænd med erhvervsfaglig uddannelse er forskellen nede på 5 procentpoint, mens den kun er på 3 procentpoint for mænd med ph.d- eller lægeuddannelse.

Lønafkastet for kvinder med en lang videregående uddannelse er størst i den offentlige sektor – forskellen er dog kun på 2 procentpoint. For de øvrige uddannelseskategorier gælder omvendt, at lønafkastet for kvinder er størst i den private sektor. Forskellen er størst for kort videre-

gående uddannelse, idet lønafkastet for kvinder med denne uddannelse er 10 procentpoint større i den private end i den offentlige sektor. For de resterende uddannelseskategorier gælder, at lønafkastet for kvinder kun er 2-3 procentpoint større i den private sektor.

Resultaterne viser, at det især er mænd, der får glæde af, at lønafkastet er større i den private end i den offentlige sektor. Sektorforskellen er mest udtalt for mænd med en mellemlang videregående uddannelse. Sektorforskellene mht. lønafkast medvirker til, at mænd tjener mere end kvinder – en forskel, der forstærkes af, at mænd er overrepræsenterede i den private sektor.

BILAG

BILAG 1 ANTAL OBSERVATIONER, TIMELØN OG ANSATTES KARAKTERISTIKA

BILAGSTABEL B1.1

Observationer i anvendt datasæt for hele arbejdsmarkedet og for hhv. privat og offentlig sektor pr. uddannelseskategori, 2011. I alt og særskilt for mænd og kvinder. Antal.

	I alt	Mænd	Kvinder
<i>Hele arbejdsmarkedet</i>			
Ingen uddannelse	264.428	133.938	130.490
Erhvervsfaglig	607.994	295.477	312.517
KVU	101.762	57.424	44.338
MVU	404.476	120.693	283.783
LVU	163.959	83.002	80.957
Ph.d. og læge	32.993	17.735	15.258
I alt	1.575.612	708.269	867.343
<i>Offentlig sektor</i>			
Ingen uddannelse	98.419	29.125	69.294
Erhvervsfaglig	239.535	56.645	182.890
KVU	35.805	19.877	15.928
MVU	295.301	59.037	236.264
LVU	83.667	35.566	48.101
Ph.d. og læge	28.001	14.457	13.544
I alt	780.728	214.707	566.021
<i>Privat sektor</i>			
Ingen uddannelse	166.009	104.813	61.196
Erhvervsfaglig	368.459	238.832	129.627
KVU	65.957	37.547	28.410
MVU	109.175	61.656	47.519
LVU	80.292	47.436	32.856
Ph.d. og læge	4.992	3.278	1.714
I alt	794.884	493.562	301.322

BILAGSTABEL B1.2

Gennemsnitlig timeløn pr. uddannelseskategori for hele arbejdsmarkedet og for offentlig og privat sektor, for alle og særskilt for mænd og kvinder. Opgjort for hhv. standardberegnet timefortjeneste og fortjeneste pr. præsteret time (begge ekskl. genebetaling). Kroner.

	Standardberegnet timefortjeneste			Fortjeneste pr. præsteret time		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
<i>Hele arbejdsmarkedet</i>						
Ingen uddannelse	186	199	172	227	240	213
Erhvervsfaglig	207	225	189	252	270	236
KVU	240	256	219	290	306	269
MVU	236	281	217	297	338	280
LVU	314	342	285	381	408	353
Ph.d. og læge	347	365	326	425	439	409
<i>Offentlig sektor</i>						
Ingen uddannelse	172	188	165	217	234	209
Erhvervsfaglig	183	203	177	232	250	227
KVU	211	224	195	261	274	246
MVU	217	236	213	281	292	278
LVU	282	297	271	349	359	342
Ph.d. og læge	336	353	319	415	427	402
<i>Privat sektor</i>						
Ingen uddannelse	195	203	181	233	242	218
Erhvervsfaglig	222	230	206	265	274	249
KVU	255	273	232	306	323	282
MVU	288	324	242	342	382	291
LVU	347	376	304	414	445	369
Ph.d. og læge	407	419	385	484	495	464

BILAGSTABEL B1.3

Ansattes karakteristika (ekskl. ansatte med gymnasial uddannelse) på hele arbejdsmarkedet og særskilt for offentlig og privat sektor, for alle og for mænd og kvinder, 2011. Procent (medmindre andet er angivet).

	Hele arbejdsmarkedet			Offentlig sektor			Privat sektor		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
<i>Uddannelseslængde</i>									
Uddannelseslængde (i år)	14,6	14,6	14,6	14,9	15,3	14,8	14,2	14,2	14,2
<i>Uddannelsesniveau</i>									
Ingen uddannelse	17	19	15	13	14	12	21	21	20
Erhvervsfaglig	39	42	36	31	26	32	46	48	43
KVU	6	8	5	5	9	3	8	8	9
MVU	26	17	33	38	28	42	14	12	16
LVU	10	12	9	11	17	9	10	10	11
Ph.d. og læge	2	3	2	4	7	2	1	1	1
Uddannelsesniveau, i alt	100	101	100	102	101	100	100	100	100
<i>Erhvervs erfaring</i>									
Erhvervs erfaring (i år)	19,0	19,9	18,3	18,8	19,7	18,5	19,2	20,0	18,0
<i>Sektor</i>									
Privat	50	70	35						
Statslig	11	12	9						
Kommunal	39	18	56						
Sektor, i alt	100	100	100						
<i>Bopæl</i>									
Provins	65	65	65	66	61	68	63	66	59
Hovedstad	35	35	35	34	39	32	37	34	41
Bopæl, i alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Køn</i>									
Mænd	45			28			62		
Kvinder	55			72			38		
Køn, i alt	100			100			100		
Antal observationer	1.575.612	708.269	867.343	780.728	214.707	566.021	794.884	493.562	301.322

BILAG 2 ESTIMATIONSRESULTATER FOR STANDARDBEREGNET TIMEFORTJENESTE

BILAGSTABEL B2.1

Lønafkast af uddannelse for hele arbejdsmarkedet for alle og særskilt for mænd og kvinder. Opgjort for standardberegnet timefortjeneste (ekskl. genebetaling). OLS koefficienter og t-værdi (i parentes) samt koefficienter pr. uddannelseskategori omregnet til procent.

	Koefficienter og t-værdier			Procent		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
Erhvervs erfaring	0,021*** (256,27)	0,022*** (156,36)	0,020*** (208,37)			
Erhvervs erfaring ²	-0,000*** (-146,67)	-0,000*** (-93,50)	-0,000*** (-111,34)			
Kvinde	-0,102*** (-224,53)					
Hovedstaden	0,079*** (178,6)	0,084*** (110,88)	0,075*** (148,58)			
Erhvervsfaglig	0,079*** (128,92)	0,079*** (79,95)	0,074*** (100,91)	8	8	8
KVU	0,212*** (219,88)	0,234*** (155,36)	0,194*** (159,18)	24	26	21
MVU	0,317*** (470,9)	0,375*** (309,03)	0,281*** (370,94)	37	45	32
LVU	0,527*** (622,33)	0,549*** (403,68)	0,506*** (489,97)	69	73	66
Ph.d. og læge	0,697*** (453,94)	0,716*** (293,83)	0,694*** (364,17)	101	105	100
Statslig sektor	-0,066*** (-91,60)	-0,097*** (-85,55)	-0,031*** (-33,47)			
Kommunal/ regional sektor	-0,147*** (-289,86)	-0,195*** (-197,53)	-0,118*** (-216,15)			
Konstant	4,998*** (5.669,36)	4,982*** (3.392,21)	4,905*** (4.836,32)			
Antal observationer	1.575.612	708.269	867.343			

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

BILAGSTABEL B2.2

Lønafkast af uddannelse for den offentlige sektor for alle og særskilt for mænd og kvinder. Opgjort for standardberegnede timefortjeneste (ekskl. genebetaling). OLS koefficienter og t-værdi (i parentes) samt koefficienter pr. uddannelseskategori omregnet til procent.

	Koefficienter og t-værdier			Procent		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
Erhvervs erfaring	0,018*** (199,7)	0,017*** (90,84)	0,018*** (186,86)			
Erhvervs erfaring ²	-0,000*** (-98,30)	-0,000*** (-40,27)	-0,000*** (-98,44)			
Kvinde	-0,092*** (-186,09)					
Hovedstaden	0,044*** (96,11)	0,033*** (33,29)	0,049*** (96,73)			
Erhvervsfaglig	0,055*** (75,31)	0,041*** (25,14)	0,059*** (75,10)	6	4	6
KVU	0,162*** (137,67)	0,154*** (75,00)	0,157*** (101,85)	18	17	17
MVU	0,260*** (370,11)	0,245*** (153,09)	0,265*** (349,64)	30	28	30
LVU	0,513*** (566,03)	0,485*** (272,65)	0,530*** (502,26)	67	62	70
Ph.d. og læge	0,680*** (523,02)	0,663*** (290,52)	0,691*** (416,73)	97	94	100
Konstant	4,936*** (4.882,52)	4,942*** (2.373,16)	4,838*** (4.678,98)			
Antal observationer	780.728	214.707	566.021			

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

BILAGSTABEL B2.3

Lønafkast af uddannelse for den private sektor for alle og særskilt for mænd og kvinder. Opgjort for standardberegnede timefortjeneste (ekskl. genebetaling). OLS-koefficienter og t-værdi (i parentes) samt koefficienter pr. uddannelseskategori omregnet til procent.

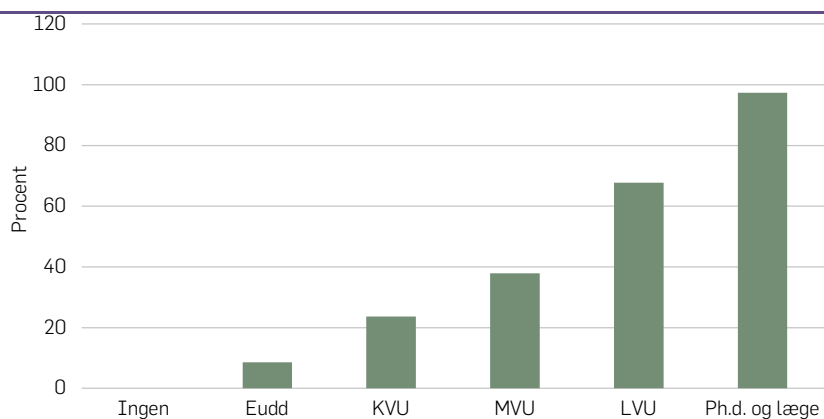
	Koefficienter og t-værdier			Procent		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
Erhvervs erfaring	0,024*** (175,88)	0,024*** (131,70)	0,022*** (112,29)			
Erhvervs erfaring ²	-0,000*** (-106,92)	-0,000*** (-84,53)	-0,000*** (-59,37)			
Kvinde	-0,129*** (-178,56)					
Hovedstaden	0,116*** (155,56)	0,106*** (105,33)	0,131*** (120,24)			
Erhvervsfaglig	0,090*** (96,69)	0,092*** (75,42)	0,091*** (63,67)	9	10	10
KVU	0,263*** (183,24)	0,280*** (143,32)	0,237*** (114,98)	30	32	27
MVU	0,366*** (298,95)	0,430*** (260,00)	0,278*** (157,12)	44	54	32
LVU	0,561*** (408,9)	0,588*** (321,26)	0,519*** (257,00)	75	80	68
Ph.d. og læge	0,684*** (152,72)	0,678*** (117,85)	0,702*** (99,85)	98	97	102
Konstant	4,945*** (3.507,04)	4,939*** (2.629,44)	4,837*** (2.458,87)			
Antal Observationer	794.884	493.562	301.322			

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

BILAG 3 FIGURER OG ESTIMATIONSRESULTATER FOR FORTJENESTE PR. PRÆSTERET TID

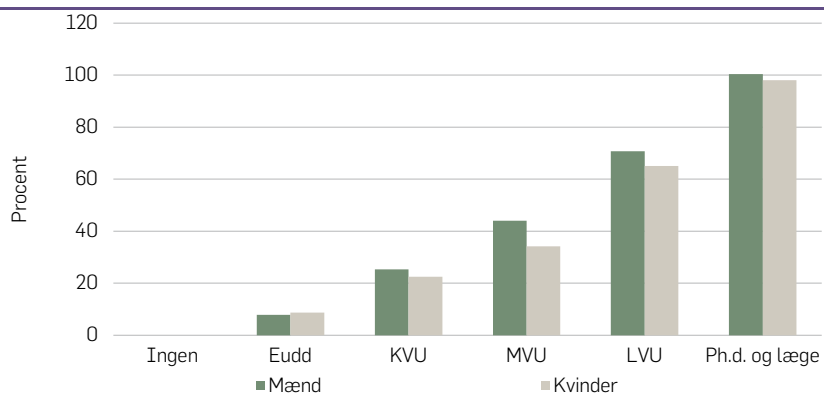
BILAGSFIGUR B3.1

Lønafkast pr. uddannelseskategori på hele arbejdsmarkedet set i forhold til lønnen for ansatte uden uddannelse, 2011. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). Procent.

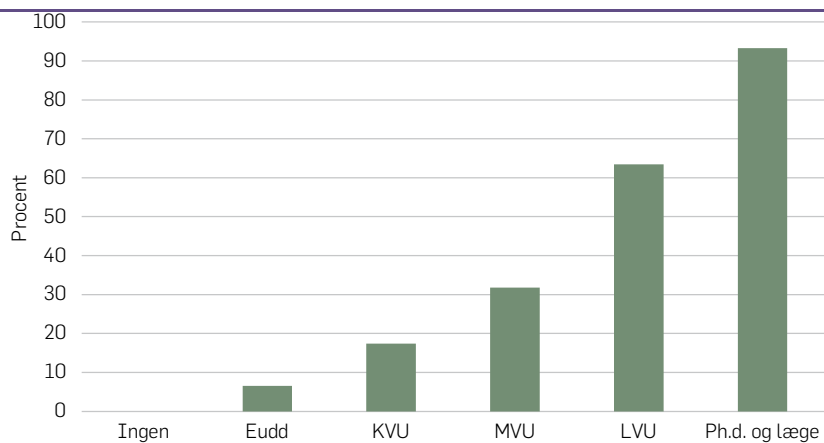
BILAGSFIGUR B3.2

Lønafkast pr. uddannelseskategori på hele arbejdsmarkedet, særskilt for mænd og kvinder, set i forhold til lønnen for mænd/kvinder uden uddannelse, 2011. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). Procent.

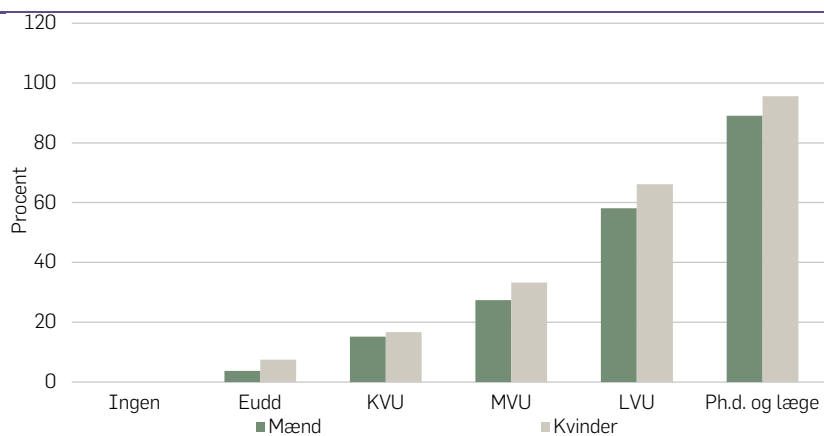
BILAGSFIGUR B3.3

Lønafkast pr. uddannelseskategori i den offentlige sektor set i forhold til lønnen for offentligt ansatte uden uddannelse, 2011. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). Procent.

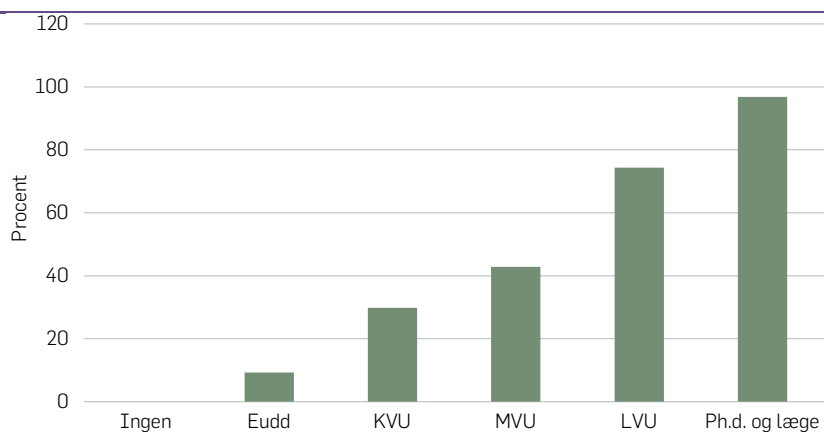
BILAGSFIGUR B3.4

Lønafkast pr. uddannelseskategori i den offentlige sektor, særskilt for mænd og kvinder, set i forhold til lønnen for offentligt ansatte mænd/kvinder uden uddannelse, 2011. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). Procent.

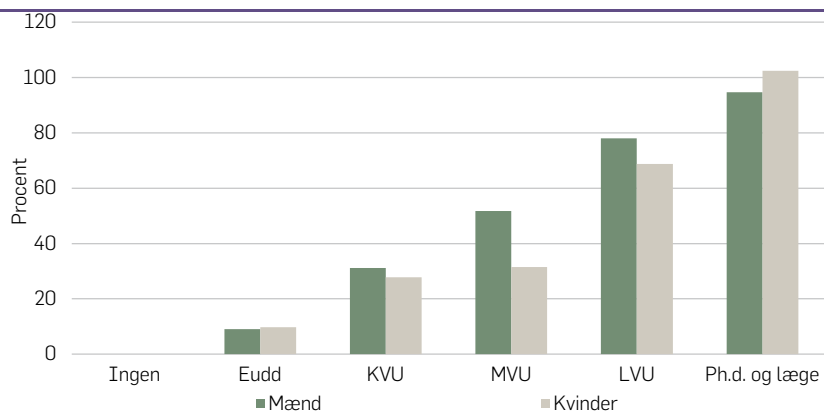
BILAGSFIGUR B3.5

Lønafkast pr. uddannelseskategori i den private sektor set i forhold til lønnen for privatansatte uden uddannelse, 2011. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). Procent.

BILAGSFIGUR B3.6

Lønafkast pr. uddannelseskategori i den private sektor, særskilt for mænd og kvinder, set i forhold til lønnen for privatansatte mænd/kvinder uden uddannelse i den private sektor, 2011. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). Procent.

BILAGSTABEL B3.1

Lønafkast af uddannelse for hele arbejdsmarkedet for alle og særskilt for mænd og kvinder. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). OLS-koefficienter og t-værdi (i parentes) samt koefficienter pr. uddannelseskategori omregnet til procent.

	Koefficienter og t-værdier			Procent		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
Erhvervs erfaring	0,020*** (220,26)	0,023*** (155,80)	0,017*** (154,65)			
Erhvervs erfaring ²	-0,000*** (-130,57)	-0,000*** (-96,59)	-0,000*** (-86,66)			
Kvinde	-0,084*** (-170,05)					
Hovedstaden	0,080*** (164,59)	0,084*** (107,75)	0,079*** (130,02)			
Erhvervsfaglig	0,082*** (122,48)	0,075*** (73,48)	0,083*** (95,23)	9	8	9
KVU	0,212*** (201,16)	0,226*** (146,30)	0,203*** (139,63)	24	25	23
MVU	0,321*** (436,03)	0,365*** (293,14)	0,294*** (326,35)	38	44	34
LVU	0,517*** (558,06)	0,535*** (382,94)	0,501*** (407,70)	68	71	65
Ph.d. og læge	0,680*** (404,44)	0,695*** (277,72)	0,683*** (301,18)	97	100	98
Statslig sektor	-0,042*** (-53,49)	-0,076*** (-65,04)	-0,003* (-2,49)			
Kommunal/ regional sektor	-0,095*** (-171,83)	-0,154*** (-151,61)	-0,060*** (-92,54)			
Konstant	5,187*** (5.375,00)	5,159*** (3.424,60)	5,114*** (4.236,96)			
Antal observationer	1.575.612	708.269	867.343			

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

BILAGSTABEL B3.2

Lønafkast af uddannelse for den offentlige sektor for alle og særskilt for mænd og kvinder, Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). OLS-koefficienter og t-værdi (i parentes) samt koefficienter pr. uddannelseskategori omregnet til procent.

	Koefficienter og t-værdier			Procent		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
Erhvervs erfaring	0,014*** (130,29)	0,018*** (83,97)	0,014*** (106,43)			
Erhvervs erfaring ²	-0,000*** (-66,78)	-0,000*** (-41,12)	-0,000*** (-59,26)			
Kvinde	-0,063*** (-100,91)					
Hovedstaden	0,048*** (82,85)	0,039*** (35,68)	0,053*** (76,74)			
Erhvervsfaglig	0,063*** (68,88)	0,036*** (20,62)	0,072*** (67,46)	7	4	7
KVU	0,160*** (107,77)	0,141*** (63,21)	0,154*** (74,16)	17	15	17
MVU	0,276*** (311,94)	0,242*** (139,06)	0,287*** (280,11)	32	27	33
LVU	0,491*** (430,56)	0,458*** (236,81)	0,508*** (356,7)	63	58	66
Ph.d. og læge	0,659*** (403,17)	0,637*** (256,46)	0,671*** (300,16)	93	89	96
Konstant	5,182*** (4.074,69)	5,160*** (2.277,69)	5,122*** (3.670,71)			
Antal observationer	780.728	214.707	566.021			

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

BILAGSTABEL B3.3

Lønafkast af uddannelse for den private sektor for alle og særskilt for mænd og kvinder. Opgjort for fortjeneste pr. præsteret time (ekskl. genebetaling). OLS estimater og t-værdi (i parentes) samt koefficienter pr. uddannelseskategori omregnet til procent.

	Koefficienter og t-værdier			Procent		
	Alle	Mænd	Kvinder	Alle	Mænd	Kvinder
Erhvervs erfaring	0,025*** (176,50)	0,025*** (133,92)	0,023*** (109,99)			
Erhvervs erfaring ²	-0,000*** (-109,83)	-0,000*** (-87,94)	-0,000*** (-59,86)			
Kvinde	-0,116*** (-157,07)					
Hovedstaden	0,114*** (149,4)	0,102*** (100,70)	0,132*** (114,68)			
Erhvervsfaglig	0,088*** (91,78)	0,087*** (70,32)	0,093*** (61,89)	9	9	10
KVU	0,261*** (177,14)	0,271*** (136,86)	0,245*** (112,85)	30	31	28
MVU	0,356*** (284,02)	0,417*** (249,21)	0,274*** (147,03)	43	52	32
LVU	0,556*** (395,51)	0,577*** (311,64)	0,523*** (246,28)	74	78	69
Ph.d. og læge	0,677*** (147,53)	0,666*** (114,35)	0,705*** (95,31)	97	95	102
Konstant	5,117*** (3.540,58)	5,113*** (2.690,07)	5,015*** (2.422,87)			
Antal observationer	794.884	493.562	301.322			

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

LITTERATUR

- Danmarks Statistik (2013): *Statistikbanken*. Tilgængelig på:
<http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1280>.
Besøgt 3-7-2013.
- Danmarks Statistik (2011): *Lønstatistik – metode og nye begreber*. Tilgængelig på: <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/17075/loen.pdf>.
Besøgt: 26-2-2013.
- Lønkommissionen (2010): *Lønkommissionens redegørelse. Løn, køn, uddannelse og fleksibilitet*. Bind 1. Holbæk-Hedehusene-Køge.
- Ibsen, R. & N. Westergård-Nielsen (2010): *Lønmodeller del 1. Regressioner*. Tilgængelig på:
http://www.lonkommissionen.dk/pdf/Beskrivelse_af_loenmodeller_final.pdf. Besøgt: 29-4-2013.
- Larsen, M & H.S.B. Houllberg (2013): *Lønforskelle mellem mænd og kvinder 2007-2011*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:24.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2012

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 12:01 Lyk-Jensen, S.V., A. Glad, J. Heidemann & M. Damgaard: *Soldater efter udsendelse. En spørgeskemaundersøgelse*. 117 sider. e-ISBN: 978-87-7119-075-5. Netpublikation.
- 12:02 Lausten, M., H. Hansen, A.-K. Mølholt, K.S. Vammen & A.-C. Legendre: *Forebyggende foranstaltninger 14-17 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 5*. 235 sider. ISBN: 978-87-7119-078-6. e-ISBN: 978-87-7119-079-3. Vejledende pris: 230,00 kr.
- 12:03 Rostgaard, T., T.N. Brunner & T. Fridberg: *Omsorg og livskvalitet i plejeboligen*. 150 sider. ISBN: 978-87-7119-080-9. e-ISBN: 978-87-7119-081-6. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:04 Mølholt, A.-K., S. Stage, J.H. Pejtersen & P. Thomsen: *Efterværn for tidligere anbragte unge. En videns- og erfaringsopsamling*. 222 sider. ISBN: 978-87-7119-082-3. e-ISBN: 978-87-7119-083-0. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 12:05 Ellerbæk, L.S. & A. Høst: *Udlejningsredskaber i almene boliger. En analyse af brugen og effekterne af udlejningsredskaber i almene boligområder*.

- 258 sider. ISBN: 978-87-7119-084-7. e-ISBN: 978-87-7119- 085-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 12:06 Høgelund, J.: *Effekter af den beskæftigelsesrettede indsats for sygemeldte. En litteraturoversigt.* 112 sider. e-ISBN: 978-87-7119-086-1. Netpublikation.
- 12:07 Rasmussen, P.S. & P.S. Olsen: *Positiv adfærd i læring og samspil (PALS). En evaluering af en skoleomfattende intervention på 11 pilotskoler.* 159 sider. ISBN: 978-87-7119-087-8. e-ISBN: 978-87-7119-088-5. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:08 Fridberg, T. & M. Damgaard: *Frivillige i hjemmeværnet 2011.* 120 sider. ISBN: 978-87-7119-089-2. e-ISBN: 978-87-7119-090-8. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 12:09 Lyk-Jensen, S.V., J. Heidemann & A. Glad: *Soldater – før og efter udsendelse. En analyse af motivation, økonomiske forhold og kriminalitet.* 164 sider. e-ISBN: 978-87-7119-091-5. Netpublikation.
- 12:10 Bengtsson, S.: *Vækstfaktorer på det specialiserede socialområde.* 120 sider. ISBN: 978-87-7119-092-2. e-ISBN: 978-87-7119-093-9. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 12:11 Dines, A., V. Jakobsen, V.M. Jensen, S.S. Nielsen, S., K.C.Z. Pedersen, D.S. Petersen & K.M. Thorsen: *Indsatser for tosprogede elever. Kortlægning og analyse.* 162 sider. e-ISBN: 978-87-7119-094-6. Netpublikation.
- 12:12 Christensen, E.: *Nakuusa – vi vil og vi kan. En opfølgning på Youth Forum i Ilulissat 2011.* 48 sider. e-ISBN: 978-87-7119-096-0. Netpublikation.
- 12:13 Christensen, E.: *Nakuusa – piumavugut saperatalu. 2011-mi ilulissani Youth Forum pillugu nangitsineq.* 50 sider. e-ISBN: 978-87-7119-097-7. Netpublikation.
- 12:14 Larsen, M. & L.S. Ellerbæk: *Evaluering af jobplanen. Nuværende og kommende pensionisters kendskab til og betydning af reglerne for at arbejde.* 111 sider. ISBN: 978-87-7119-100-4. e-ISBN: 978-87-7119-101-1. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 12:15 Larsen, M., H.B. Bach & A. Liversage: *Pensionisters og efterlønsmodtageres arbejdskraftpotentiale. Fokus på genindtræden.* 181 sider. ISBN: 978-87-7119-102-8. e-ISBN: 978-87-7119-103-5. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 12:16 Ottosen, M.H. & S. Stage: *Deleborn i tal. En analyse af skilsmissebørns samvær baseret på SFT's børneforløbsundersøgelse.* 111 sider. ISBN:

- 978-87-7119-104-2. e-ISBN: 978-87-7119-105-9. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 12:17 Nilsson, K. & H. Holt: *En vurdering af arbejdsskadestyrelsens fastholdelse-scenter. Kommuners, fagforeningers, arbejdsgiveres og forsikringselskabers erfaringer med fastholdelsescentret.* 89 sider. ISBN: 978-87-7119-106-6. e-ISBN: 978-87-7119-107-3. Vejledende pris: 80,00 kr.
- 12:18 Holt, H: *Lokal løn på kommunale arbejdspladser. Forskelle i kvinders og mænds løn.* 82 sider. e-ISBN: 978-87-7119-108-0. Netpublikation.
- 12:19 Bengtsson, S. & M. Røgeskov: *Et liv i egen bolig. Analyse af bostøtte til borgere med sindslidelser.* 145 sider. ISBN: 978-87-7119-109-7. e-ISBN: 978-87-7119-110-3. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 12:20 Graversen, B: *Effekter af virksomhedsrettet aktivering for udsatte ledige. En litteraturoversigt.* 72 sider. e-ISBN: 978-87-7119-112-7. Netpublikation.
- 12:21 Albæk, K., H.B. Bach & S. Jensen: *Effekter af mentorstøtte for udsatte ledige. En litteraturoversigt.* 68 sider. e-ISBN: 978-87-7119-114-1. Netpublikation.
- 12:22 Jensen, T.G., K. Weibel, M.K. Tørslev, L.L. Knudsen & S.J. Jacobsen: *Måling af diskrimination på baggrund af etnisk oprindelse.* 134 sider. ISBN: 978-87-7119-115-8, e-ISBN: 978-87-7119-116-5. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 12:23 Madsen, M.B. & K. Weibel: *Delt viden. Aktiveringsindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere.* 152 sider. ISBN: 978-87-7119-117-2. e-ISBN: 978-87-7119-118-9. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:24 Lyk-Jensen, S.V., J. Heidemann, A. Glad & C.D. Weatherall: *Danske hjemvendte soldater. Soldaternes psykiske sundhedsprofil før og efter udsendelse.* 210 sider. e-ISBN: 978-87-7119-119-6. Netpublikation.
- 12:25 Lausten, M., H. Hansen, K.S. Vammen & K. Vasegaard: *Forebyggende foranstaltninger 18-22 år. Dialoggruppe – Om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Debrapport 6.* 164 sider. ISBN: 978-87-7119-121-9. e-ISBN: 978-87-7119-122-6. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 12:26 Lauritzen, H.H., R.N. Brünner, P. Thomsen & M. Wüst: *Ældres ressourcer og behov. Status og udvikling på baggrund af Ældredatabasen.* 180 sider. ISBN: 978-87-7119-123-3. e-ISBN: 978-87-7119-124-0. Vejledende pris: 180,00 kr.

- 12:27 Høst, A.K, T. Fridberg, D.L. Stigaard & B. Boje-Kovacs: *Når fogeden banker på. Fogedsager og effektive udsættelser af lejere*. 422 sider. ISBN: 978-87-7119-125-7. e-ISBN: 978-87-7119-126-4. Vejledende pris 420,00 kr.
- 12:28 Nielsen, H., A. Mølgaard & L. Dybdal: *Procesevaluering af boligsociale indsatser. Delrapport 2. Kvalitativ kortlægning af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje med fokus på projektorganisering og samarbejde*. 118 sider. e-ISBN: 978-87-7119-127-1. Netpublikation.
- 12:29 Andrade, S.B.: *Levekår i dansk landbrug. Analyse af sammenhænge mellem risikofaktorer og dyrvarnssager i landbruget fra 2000 til 2008*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-128-8. e-ISBN: 978-87-7119-129-5. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 12:30 Ottosen, M.H. (red.): *15-åriges hverdagsliv og udfordringer. Rapport fra femte dataindsamling af forløbsundersøgelsen af børn født i 1995*. 348 sider. ISBN: 978-87-7119-130-1. e-ISBN: 978-87-7119-131-8. Vejledende pris: 340,00 kr.
- 12:31 Bach, H.B.: *Arbejdsmarkedsparathed og selvforsørgelse*. 36 sider. e-ISBN: 978-87-7119-133-2. Netpublikation.
- 12:32 Christensen, E. & A.P. Langhede: *Evaluering af psykologhjælp til børn på krisecentre*. 61 sider. ISBN: 978-87-7811-197-5. Netpublikation. Udgivet af Ankestyrelsen og SFI.
- 12:33 Termansen, T. & C.S. Sonne-Schmidt: *Forebyggende fysisk træning til ældre. En undersøgelse af effekten af en kort træningsindsats på aldres fysiske funktionsevne*. 64 sider. ISBN: 978-87-7119-135-6. e-ISBN: 978-87-7119-136-3. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 12:34 Hansen, H., P.R. Skov & K.M. Sørensen: *Støtte til udsatte børnefamilier. En effektmåling af familiebehandling og praktisk pædagogiske støtte*. 112 sider. e-ISBN: 978-87-7119-137-0. Netpublikation
- 12:35 Ellerbæk, L.S., V. Jakobsen, S. Jensen & H. Holt: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2012*. 182 sider. ISBN: 978-87-7119-138-7. e-ISBN: 978-87-7119-139-4. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 12:36 Jakobsen, T.B., S.V. Lyk-Jensen & D.L. Stigaard: *Lige muligheder – metodiske grundlag for en effektevaluering. Evalueringsrapport 2*. 82 sider. e-ISBN: 978-87-7487-140-0. Netpublikation.
- 13:01 Kjeldsen, M.M., H.S. Houlberg & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2012*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-141-7. e-ISBN: 978-87-7119-142-4. Vejledende pris: 170,00 kr.

- 13:02 Liversage, A, R. Bille & V. Jakobsen: *Den danske au pair-ordning*. 281 sider. ISBN: ISBN 978-87-7119-143-1. e-ISBN: 978-87-7119-144-8. Vejledende pris 280,00 kr.
- 13:03 Oldrup, H., A.K. Høst, A.A. Nielsen & B. Boje-Kovacs: *Når børnefamilier sættes ud af deres lejebolig*. 222 sider. ISBN: 978-87-7119-145-5. e-ISBN: 978-87-7119-146-2. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 13:04 Lausten, M., H. Hansen & V. M. Jensen: *God praksis i forebyggende arbejde – samlet evaluering af dialogprojektet. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse*. 173 sider. ISBN: 978-87-7119-147-9. e-ISBN: 978-87-7119-148-6. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 13:05 Christensen, E.: *Ilasiaq. Evaluering af en bo-enhed for udsatte børn*. 75 sider. ISBN: 978-87-7119-149-3. e-ISBN: 978-87-7119-150-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 13:06 Christensen, E.: *Ilasiaq. Meeqqanut aarlerinartorsiortunut najugaqatigiiffimmik nalilersuineq*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-151-6. e-ISBN: 978-87-7119-152-3. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 13:07 Lausten, M., D. Andersen, P.R. Skov & A.A. Nielsen: *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer. Rapport fra tredje dataindsamling af forløbsundersøgelsen af anbragte børn født i 1995*. 153 sider. ISBN: 978-87-7119-153-0. e-ISBN: 978-87-7119-154-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 13:08 Luckow, S.T. & V.L. Nielsen: *Evaluering af ressource- og risikokema. Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge*. 90 sider. e-ISBN: 978-87-7119-156-1. Netpublikation.
- 13:09 Winter, S.C. & V.L. Nielsen (red.): *Lærere, undervisning og elevpræstationer i folkeskolen*. 265 sider. e-ISBN: 978-87-7119-158-5. Netpublikation.
- 13:10 Kjeldsen, M.M., & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse i 2012. Regionale forskelle*. 59 sider. ISBN: 978-87-7119-159-2. e-ISBN: 978-87-7119-160-8. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 13:11 Manuel, C. & A. K. Jørgensen: *Systematic review of youth crime prevention intervention – published 2008-2012*. 309 sider. e-ISBN: 978-87-7119-161-5. Netpublikation.
- 13:12 Nilsson, K. & H. Holt: *Halvering af dagpengeperioden og akutpakken. Erfaringer i jobcentre og A-kasser*. 80 sider. e-ISBN: 978-87-7119-162-2. Netpublikation.

- 13:13 Nielsen, A.A. & V.L. Nielsen: *Evaluering af projekt SAMSPIL. En udvidet modregruppe til unge udsatte mødre*. 66 sider. e-ISBN: 978-87-7119-163-9. Netpublikation.
- 13:14 Graversen, B.K., M. Larsen & J.N. Arendt: *Kommunernes rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen*. 146 sider. e-ISBN: 978-87-7119-168-4. Netpublikation
- 13:15 Bengtsson, S. & S. Ø. Gregersen: *Integrerede indsatser over for mennesker med psykiske lidelser. En forskningsoversigt*. 106 sider. ISBN: 978-87-7119-169-1. e-ISBN: 978-87-7119-170-7. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 13:16 Christensen, E.: *Ung i det grønlandske samfund. Unges holdning til og viden om sociale problemer og muligheder*. 58 sider. e-ISBN: 978-87-7119-171-4. Netpublikation.
- 13:17 Christensen, E.: *Kalaallit inuiaqatigiivini inuusuttuaqqat. Inuusuttuaqqat inoqatiginnermi ajornartorsintit periarfissallu pillugit ilisimasaat isummertariaasaallu*. 66 sider. e-ISBN: 978-87-7117-172-1. Netpublikation.
- 13:18 Vammen, K.S. & M.N. Christoffersen: *Unge selvskade og spiseforstyrrelser. Kan social støtte gøre en forskel?* 156 sider. ISBN: 978-87-7119-173-8. e-ISBN: 978-87-7119-174-5. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 13:21 Benjaminsen, L. & H.H. Lauritzen: *Hjemløshed i Danmark 2013. National kortlægning*. 182 sider. ISBN: 978-87-7119-179-0. e-ISBN: 978-87-7119-180-6. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 13:22 Jacobsen, S. J., A. H. Klynge & H. Holt: *Øremærkning af barsel til fædre. Et litteraturstudie*. 82 sider. ISBN: 978-87-7119-181-3. e-ISBN: 978-87-7119-182-0. Vejledende pris: 80,00 kr.
- 13:23 Thuesen, F., H. B. Bach, K. Albæk, S. Jensen, N. L. Hansen & K. Weibel: *Socialøkonomiske virksomheder i Danmark. Når udsatte bliver ansatte*. 216 sider. ISBN: 978-87-7119-183-7. e-ISBN: 978-87-7119-184-4. Vejledende pris: 210,00 kr.
- 13:24 Larsen, Mona & H. S. B. Houlberg: *Lønforskelle mellem mænd og kvinder 2007-2011*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-185-1. e-ISBN: 978-87-7119-186-8. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 13:25 Larsen, M. & H.S.B. Houlberg: *Mere uddannelse, mere i løn?* 50 sider. e-ISBN: 978-87-7117-188-2. Netpublikation.
- 13:27 Holt, H. & K. Nilsson: *Arbejdsfastholdelse af skadelidte medarbejdere. Virksomhedernes rolle og erfaringer*. 100 sider. ISBN: 978-87-7119-191-2. e-ISBN: 978-87-7119-192-9. Vejledende pris: 100,00 kr.

MERE UDDANNELSE, MERE I LØN?

Uddannelse betragtes som en investering, men er mere uddannelse ensbetydende med en højere løn på det danske arbejdsmarked? Og er lønafkastet af uddannelse forskelligt afhængigt af sektor og køn?

Det er emnet for denne undersøgelse. Med udgangspunkt i registerdata fra 2011 belyses størrelsen af lønafkastet for en række erhvervskompetencegivende uddannelser dels på hele arbejdsmarkedet og dels på sektorniveau samt at belyse eventuelle kønsforskelle i denne forbindelse. Undersøgelsen er bestilt og finansieret af LO.

Undersøgelsen viser, at lønafkastet stiger med stigende uddannelseslængde på hele arbejdsmarkedet, på sektorniveau og for både mænd og kvinder. Lønafkastet er dog typisk større i den private end i den offentlige sektor, og samlet set større for mænd end for kvinder.